

„לא רוצים כושים!“

הוא גם נתן הוראות לטבח החזיר לאנשים את כמות האוכל שהוציאו מן המלאי הפרטי שלהם. העניין עורר הפתעה רבה בקרב התושבים, ביחוד בין הלכנים המעטים שחיו כל הזמן עם הכושים. אולם כעבור ימים אחדים נש' כחה כל הפרשה, החיים על א/ק צפונית חזרו למסלולם הרגיל.

קוף ופצצה בעתון

ששה שבועות לאחר מכן עגנה צפונית בנמל ביתה, חיפה. האנשים ירדו לחוף, הציגו לראחה את המזכרות הסטגוניות שהביאו עמם ממסעם הארוך (כולל קוף), סיפרו על מה שעבר עליהם מאז יצאו לדרכם, לפני ארבעה חודשים.

ביום השלישי התפוצצה פצצה קטנה על הסיפון: עתון ערב פירסם כתבה על עניינים מוזרים שהתרחשו משך המסע, מסר על שבת-תערב של הצוות כמחאה על הוראת רב' החובל להכניס לחדר האוכל של הצוות את הכושים שעבדו על האניה, שבדרך כלל מקבלים מקום מיוחד על הסיפון. אנשי האניה, שראו את כל העניין כחוסל, התרחחו, ביקשו לדעת מי מסר אותו לעתון.

לשאלות רב' החובל, נחבר כי האינפורמציה נמסרה על-ידי שרי, מוכיר איגוד הימאים; הוא גם כלל אותה בדו"ח

המלחים הישראלים הידו לו, עלו על האניה, הסירה חזרה לחוף.

למחרת נמשכה פעולת ההסענה. בשעת הצהריים נמצאו סירת-מנוע ואסדת-משא ליד האניה, רב' החובל הזמין את שני האחראים עליהן לארוחת הצהריים. אילו היו בעלי דרגות גבוהות יותר, היה מארחם בחדר האוכל של הקצינים, כי מקום זה שלחם לחדר האוכל של הצוות.

שילכו לאכול אצל הקפטן

כנהוג, נכנסו השנים רק לאחר שאנשי הצוות גמרו לאכול. בחדר האוכל עור ירדו כמו בחורים, שוחחו ביניהם. כש' נכנסו המוזמנים קם אחד הישראלים בקללת-בוז: „לכל הרוחות, זה לא חדר אוכל בשביל כושים. שילכו לאכול אצל הקפטן, אם הוא מוזמן אותם!“ לאות מחאה על הפלישה הצבועה לחדרם, קמו המלחים ועזבו את המקום. שנים מאנשי הצוות לא הסתפקו בהפגנה אילמת. הם הת' חילו לצעוק ולהתרעם על „השחורים המטונפים שתוחבים לנו“, הכושים, שהבינו את פשר כל המהומה, קמו במבוכה, עזבו את חדר-האוכל. אפריקה המערבית נמצאת עתה בהתעוררות עצומה, תושביה רגישים מאד לכל הנוגע לצבע עורם.

אותו ערב לא נכנס שום מלח לחדר האוכל. שני חברי הועד, שפנו אל רב' החובל בבקשה שלא יכניס עוד כושים לחדר הצוות, רק עוררו את חמתו של אייק, צעיר בעל עבר פלמ"חי ודעות מתקדמות. הוא התרעם על ההפליה הגזעית, התפלל על המצאה דווקא אצל בחורים עברים. „אני לא רוצה לשמוע על זה עוד“, הודיע להם.

למחרת נמשך החרם על חדר האוכל. האנשים עבדו כרגיל, התווכחו על עמדת רב' החובל והבעיה הכושית, אך כשהגיעה שעת האוכל, התפורו לחדריהם, לאכול ממלאי השימורים שלהם.

שאלה של דרגה

ביום השני שלח אייק את הקצין הראשון לברר מה העניינים. התשובה הבלתי-רשמית: הצוות לא יאכל עד אשר ישנה רב' החובל את עמדתו בשאלת הארוחת כושים בחדר-האוכל, יבקש סליחה על אשר קרה. חברי הועד, שנפגעו מדברי רב' החובל, הודיעו כי לא יפנו אליו שנית להסדרת העניין.

אייק שלח הזמנה אישית לכל המלחים: מי שרוצה בירור יכול לפנות אליו. כמעט כל הצוות נענה. המלחים נכנסו לתאו של רב' החובל, הביטור החל. „מדוע יאכלו כושים דווקא אצלנו, ולא בחדר האוכל של הקצינים?“ שאלו.

אייק קרא למלצרים שהעידו כי לא פעם אכלו כושים בחדר האוכל של הקצינים, ואף בתאו הפרטי של אייק. רב' החובל, אמרו, עשה לו מינהג קבוע להזמין אליו את רופאי הנמלים (כולם כושים), סוכני החברות, נציגי השלטונות. אלה תמיד החזירו לו מידה כנגד מידה, יחסם לאניה ול' עניינה היה ידידותי ביותר.

אחרי שאלת המעמד, עלתה שאלת ההיגיינה. „הכושים מלוכלכים, אכולי-מחלות, עלולים להדביק אותנו“, טענו המ' לחים. לאדם שאינו מכיר את הכושים עלולה טענה זו הישמע כנכונה. אך למעשה שחורי אפריקה המערבית הם מן הנקיים בעולם, רמת בריאותם מן הגבוהות. זאת ידעו גם רוב אנשי צפונית: כשהפליגה האניה מאנטורפן, הולנד, נתגלו ששה מקרי הידבקות במחלות-מין. על החוף האפריקאי, לא נדבק איש, למרות הביוליים עם בנות המקום. גם העובדה שהמלחים אכלו ושתינו בבת-יסקפה של הכושים בחוף לא הש' פיעה לרעה על בריאותם.

העניין חוסל כשאייק הודיע לצוות שהם תופשים להחזיק צלחות וכלי-אוכל נפרדים בשביל הכושים שיאכלו אצלם.

כפריטאון*) סייעה ליאונה, אפריקה המערבית, שכר רב' החובל 60 כושים. למחרת היתה האניה צריכה להפליג דרומה, לאורך החוף, לטעון קורות עץ. מקומות איסוף המסענים היו נקודות ישוב וזירות, על סף הגיונגל, ללא כל מיתקנים של ממש. על אנשי האניה היה לדאוג בעצמם לסחורים שיטענו את העצים. לשם כך הועלו הכושים-היתה זאת הפלגתה השלישית של א/ק צפונית. רב' הישראלית העובדת בקו אפריקה המערבית בקביעות. לרב' החובל, יצחק („אייק“) אהרונוביץ, בן 29, בעל פנים חדות, לא היה במצב שום חידוש. הוא שיכן את הפועלים הזמניים על הסיפון הקרמי, שם סודרו להם מקומות לינה ומטבח ארעי. בסוף מסע-ההסענה היה עליו להתזרים לנמל פריטאון. מול מאימנה, כפר קטן בתוך הגיונגל, הטילה האניה עוגן. הכפר שכן על גדת נהר קטן, 10 קילומטר מן החוף הפתוח, פועלים מקומיים היו טוענים את העצים על אסדות משא שנגררו אל האניה על-ידי סירת מנוע.

הכושי אחו בהגה

יום אחד, לאחר גמר העבודה, ירדו כמה מאנשי הצוות לבלות בחוף. מאחר שבמקום לא נמצא בית-מלון או מקום אחר שאפשר ללון בו, היה עליהם לחזור עוד באותו יום

רב-חובל א/ק צפונית אייק אהרונוביץ וכושים לאהוב מותר —

לאניה. רב' החובל, שירד אף הוא לחוף ואשר היה מוזמן ללון בביתו של אחד מקומי הלכנים במקום, יעץ להם להקדים ולחזור לפני ששפל הים ימנע בעד סירת המנוע להגיע לאניה.

משום מה, אחרו המלחים. כל הפצרותיהם במפקד סירת המנוע להעבירם לאניה לא הועילו. האיש לא רצה לסכן את עצמו ואת סירתו. גם אייק לא הצליח להשפיע עליו. לבסוף הושגה פשרה: הסירה תצא, אך רק על אחריהות האישית של אייק.

אייק נטל את ההגה לידי, הגיע את המנוע והסירה יצאה אל הים. בהגיעם למעברים המסוכנים בשפך הנהר נטל מפקד הסירה הכושי את ההגה לידי, הובילה עד לצפונית.

*) „העיר החופשית“ באנגלית. נוסדה על ידי הבריטים, ליישוב עבדים משוחררים.

קצין ראשון יצחק אורבך בכפר כושי — לאכול אסור ?

לועדה המארגנת של האיגוד. אייק, אחד ממנהיגי מרד הי' מאים הגדול, והדמות הידועה ביותר על סיפון ישראלי כיום, ראה כמעשי שרי תמרון לקראת הבחירות למועצת האיגוד (ראה היום). השלת דופי ביכולתו להסתדר עם אנשי הצוות שלו עלולה לפגוע במעמדו בעיני הימאים, הגם שהוא יהיה, כנראה, אחד המועמדים.

אייק תבע מיד את שרי לביורר בפני הועדה המארגנת, על כי הודיע דברים על אניה מבלי לפנות כלל לרב' החובל.

בינתיים הפליגה א/ק צפונית למסעה הרביעי לארץ הי' כושים. אייק נשאר בחוף, לחופשה קצרה, יצטרף לצוות אניותו במרסיי, צרפת.

*) לפי חוקת האיגוד, יוכל להיות מועמד לבחירות רק אם אחר יציע אותו.

כי בזאת היו לאנשי עירית ירושלים שור' תפים לצרה גם במוסדות אחרים(הסוכנות). עובדה נוספת גרמה להחלטת ועד העובדים, נתקבלה פה אחד על ידי כל הצדדים. מזה שלש שנים מפריש כל עובד 5% ממשכורתו לקופת תגמולים. העירייה התחייבה להוסיף מצדה אותם סכום בדיוקי-עלה נחבר, כי לא זו בלבד שהעירייה הוניתה את הוספת חלקה בקופת-תגמולים, אלא הוציאה אף את הסכנות עובדיה (140.000 ל"י) עד לגרוש האחרון. צעק הועד: זו גנבה פשוטה.

תמים ונבוך, ראש עיר, שהכנסותיה החודשיות הן 40.000 ל"י נחזות מהוצאותיה בסעיף המשכורות בלבד, החל מתרוצץ כורכוכי מדי חודש. אלא שהפעם היתה הקרקע עוברת מ' תחת לרגליו. בשוק מחנה יהודה הגיעה הי' אשפה כמעט עד גובה הברכיים. ההכנסות היומיות ממסים, (4000 ל"י), אף לא נכנסו, משום שהגובים שבתו.

תמך בו כתב שני: „אנחנו העתונאים, מתחיים כעין ראיו“ יושבי-הראש נמוך הקומה, לא שוכנע: „אתם ראי? הסתכלתי פעם בראי עקום — הייתי גבוה ורוזה!“

עיריות

התוצאה: אשפה

חום השבוע לא היה עשוי להיטיב את הירחות שעלו מערימות האשפה שרבו מ' רגע לרגע בחוצות ירושלים. בין 1200 עובדי עירייה של העיר החולה הכרונית בין אחיותיה, היו גם פועלי הנקיון, שלא סילקו אותן הערימות. שרותי המים, לא הושבתו, לפי הוראת הסתדרות העובדים הכללית, ש' סמכה את ידה על יתר השובתים, לעומת זאת שבתו: גובי המסים, הגדילו על ידי כך את הגרעון של 2,5 מיליון בכמה אלפי לירות נוספים.

זו גנבה! הסיבות לשבתה לא היו חדשות. אף אחד מהעובדים לא וכה לקבל משכורת בחודש מאי, רק חלק קטן קבל את משכורת אפריל. לא היתה זו סיבה עיקרית,

חוליות המחברות בין המוסד לבין הצבור: חבר הכתבים הפרלמנטריים.

שפרינצקי, שלא היה נקי אף הוא מהנגע (נאלץ לפני שבועיים להתנצל בפני הנין על הערתו בשערוריית ה"יבסקציה" המפורסמת), ניסה לשכנע את העתונאים, כי רב חלקם באשמה.

טענתו היתה: כתבי הכנסת מתנפלים על כל פליטת פה, מדפיסים אותה באותיות שמנות. קריאות הביניים תופסות בכתבותיהם מקום נכבד יותר מנאומים רציניים. במקום לחפש את הרצינות בבית, צדים הם „צמור קים“.

שישמרו על פיהם. הכתבים שחשו באות הסכנה, למרות הבטחתו של שפרינצקי, שאין בדעתו לכפות על מישהו את צורת הכתיבה הנראית לו, לא הסכימו. כל פיו מלאכותי של הנועשה בחון כותלי הבית, עלול בסופו של דבר, להביא את נזק, ו' ניתוק רוחני של הכנסת מהציבור. הפתיע לוי יצחק, סופר הדור, איש מפא"י, מזרמו של שפרינצקי: „אם מופיעות מלים לא יפות בעתון, על הח"כים להשמר לא להפליטן.“

(המשך מעמוד 7)

למשל, היה בו משום זריקת עידוד נכרת לכלכלת העיר.

תגובה הלשה במקצת לנאומו של דוד הכהן, הדיפאי, היתה תגובתו של איש חיפה אחר, ח"כ נחום חת: „את ידעיתו של ח"כ דוד הכהן, מכיר אני מן העירייה המ' שותפת שלנו... איני חושב שבדבר בכנות מלאה... היה כאן תשלום דימאוגי למשהו שלא מובן לי...“

הוסיף ח"כ חת: „ראש עירייתי, בחיפה, הוא איש חרוץ ומוכשר. אבל יש לו כמה חסרונות. אחד מהם — הוא אימפריאליסטי, והיה רוצה שבגבולות עיריית חיפה יתחילו בעתלית ויגמרו בעכו...“

עתונות

ראי עקום

מתוך חרדה לשמה הטוב של הכנסת, אשר נפגע פגיעות רציניות בעיני הציבור, עקב כמה שערוריות רעשניות מלחת גידופים, כינס יושב ראשה, יוסף שפרינצקי, את הי'